

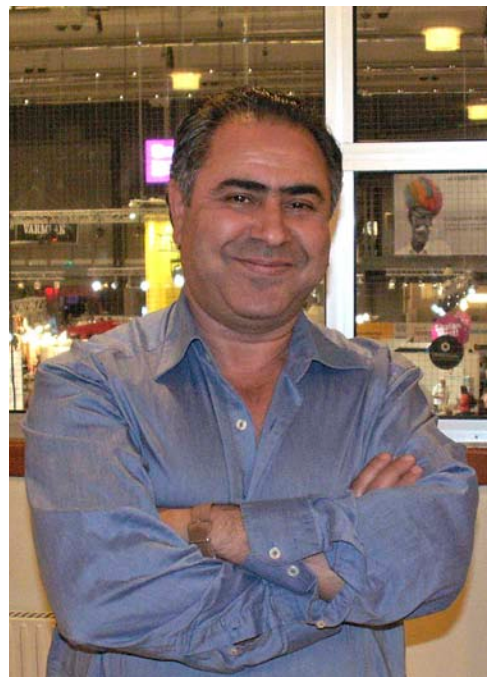
Tilelli (Desig de llibertat)

Tot i que sé moltes paraules, un grapat de frases fetes i un fotimer de renecs en àrab dialectal algerià, haig de confessar als lectors que la meua ignorància de la llengua amaziga de Cabília és total. El poemari *Jo sóc l'estranger* (*Poemes de revolta i d'exili*) de Salem Zenia em permetrà sens dubte d'enriquir el meu bagatge lingüístic així com la publicació imminent del diccionari català-amazig, amazig-català del mateix autor que ha de sortir aviat. Vaig conèixer-lo a la fira de Frankfurt a l'octubre del 2007. A l'autobús que ens portava de l'aeroport a l'hotel em vaig fixar en aquell home baixet i elegant. Pel seu aspecte, feia cara d'indi, però el seu anglès no donava l'abast. Se'n va adonar de seguit i em va demanar en la llengua de Voltaire: "Parlez-vous français?". Tinc bones bases en aquest idioma des de fa cinquanta anys... Aquella trobada va il·luminar la meua estada a Alemanya. Em van encantar la seua humanitat, el seu humor melangiós. Em va comentar "un quart de la meua família va ser matat per l'exèrcit francès, un quart pels independentistes algerians, un altre quart pels islamistes... Comença a fer una mica massa, no trobes?..."

Com tants francesos d'Algèria, com tants algerians de França, Salem Zenia va haver de deixar la seva terra, tan estimada. "Tamurt mi tesbur temlel / anwa ur tt-nemmel" (Oh, bell país esclatant de claror, / apreciat per tothom!). Per damunt de tot, Salem Zenia és un home lliure, amant de la seva llengua.

"Lliure sóc com la natura / que aquí dins meu habita. / Igualment sóc lliure, / com ho és la natura que a mi m'ha creat". Com m'agrada aquesta senzilla professió d'ateisme!

Amb accents i imatges que recorden l'Arthur Rimbaud de "Ma bohème", "Mon auberge était à la Grande-Ourse. / —Mes étoiles au ciel avaient un doux frou-frou". Pur producte de l'escola francesa, Salem Zenia escriu "Tant se val si tinc un llit de palla / o bé si dormo a terra mateix / i el cel és la meua flassada" (pàgina 21). Reapareix aquesta evocació en tot el relat. "Farem un llit tovet / de la brisa del mar / i una flassada bona / de

Salem Zenia

la boira del cel" (pàgina 41). Salem Zenia no cau mai en un lirisme enyoradís. No recula pas davant l'escatologia per accedir a la sublimitat i dreçar-se contra tots els imbècils, els fanàtics, els barbuts sàdics que voldrien fer-lo callar. "I tant que oblidaré! / Feu-me, doncs, la mortalla / i defequeu en ma tomba" (pàgina 71). A en Salem, l'exili li fa mal com un vertigen, però la llengua tan estimada l'ajuda a conservar la seva integritat i la relació carnal amb la terra cabilena. "Pàtria meua, / Tinc el cor malalt de tu, / visc arraulit de pena, / tot travessant turons / que no han donat mai llum / a una pau duradora" (pàgina 101).

No sé amazig i la llengua del poeta queda massa allunyada de la nostra perquè puguem gaudir plenament de tota la musicalitat original. Malgrat tot; en aquesta bella edició, se senten mar enllà el murmurí d'unes fonts, l'olor dels tarongers, una llum més intensa que la nostra i un vent de llibertat.

Jo sóc l'estranger (Poemes de revolta i d'exili)

SALEM ZENIA

Text amazig i traducció catalana
de l'autor i Carles Castellanos
Pròleg de Carme Arenas
Lapislàtzuli Editorial scp, Barcelona
setembre del 2015